

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра приватного та соціального права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

**Кузнєцова М.Ю.
“15” червня 2020 р.**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 6. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА**

Галузь знань: 08 «Право»

Спеціальність: 081 «Право»

Освітня програма: «Право»

Освітній ступінь: Доктор філософії (PhD)

Факультет: *Юридичний*

Робоча програма з курсу «Загальна теорія права в умовах інформаційного суспільства» для підготовки доктора філософії у галузі знань 08 «Право»

Розробники:

Д.ю.н., професор кафедри приватного та інформаційного права С.І. Запара

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри приватного та соціального права.

Протокол від 15.06. 2020 року № 15

Завідувачка кафедри

приватного та соціального права

М. Ю. Кузнєцова

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(І.В.Арістова)

Зав. відділу аспірантури та докторантури

(І.В. Лозинська)

Зав. відділу якості,
ліцензування та акредитації

(І.Д. Скляр)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(Н.М. Бараник)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 01.07. 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

© Запара С.І., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів в семестрі – 3	Галузь знань: 08 Право (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів в сем – 2			
Змістових модулів: 2	Спеціальність: 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки: 2020-2021й	
		Курс 2 Семестр 1	
Загальна кількість годин – 90		1-й	-
		Лекції	
		16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача - 4	Освітній ступінь <i>Доктор філософії</i>		

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 33%/ 67 % (30/60)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти комплексу загальнотеоретичних знань про загальну теорію права в умовах інформаційного суспільства.

Завдання: сформувати у здобувачів ступеня доктора філософії результати навчання з дисципліни (див. перелік), що забезпечать досягнення ним відповідних програмних результатів навчання після завершення освітньо-наукової програми. Зокрема, формує у майбутніх фахівців знання щодо особливостей права як самостійної соціокультурної цінності, вирішальне значення у формуванні і функціонуванні якого відіграє людина, яка є не тільки адресатом права, а і його творцем та орієнтиром в умовах інформаційного суспільства.

Результати навчання з дисципліни (РНД)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти буде здатен продемонструвати:

- знання концептуальних засад загальної теорії права в умовах інформаційного суспільства; виникнення, розвитку та функціонування права та держави в умовах інформаційного суспільства; основних правових понять і термінів курсу;
- розуміння соціальної генези права та держави в умовах інформаційного суспільства;
- знання та розуміння правових цінностей, основних термінів з загальної теорії права; методології пізнання правових явищ;
- здатність ясно мислити і чітко формулювати свої відповіді та генерувати власні ідеї, приймати обґрунтовані рішення; аналізувати суспільні відносини й виявляти ключові тенденції з урахуванням динаміки їх історичного розвитку; визначати риси та закономірності сучасного права виходячи з розуміння його генезису у минулому та сучасних викликів інформаційного суспільства; характеризувати інституційну характеристику права; реалізовувати норми права; аналізувати сучасні наукові праці, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання з загальної теорії права;
- уміння проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей з дотриманням належної академічної доброчесності; здійснювати правильну кваліфікацію правовідносин; орієнтуватись у юридичному тлумаченні; орієнтуватись в правозастосуванні юридичної техніки нормотворчості; застосовувати юридичну мову; вільно використовувати основні наукові конструкції загальної теорії права та правильно їх застосовувати при оцінюванні конкретних правових ситуаціях та розв'язанні значущих проблем у сфері професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПОНЯТТЯ ПРАВА. ІНСТИТУЦІЙНІ ТА НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА

ТЕМА 1. ВСТУП. ПРАВОРОЗУМІННЯ. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА ЯК НАУКА

1.1. Вступ до курсу. Особливості розвитку теорії права в умовах інформаційного суспільства.

1.2. Чинники, що впливають на плюралізм праворозуміння

1.3. «Праворозуміння» як явище. Типологія праворозуміння та її критерії

1.4. Проблема визначення права

1.5. Формування загальної теорії права, як науки

1.6. Соціальна генеза права

1.7. Правове регулювання і правовий вплив. Методи, способи і типи правового регулювання

1.7. Право в сучасному світі

ТЕМА 2. ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА

2.1. Людина як творець, орієнтир і адресат права в умовах інформаційного суспільства

2.2. Права людини як першоджерело права, їх поняття та класифікація

2.3. Ціннісний вимір права. Основні правові цінності

2.4. Природа принципів права.

2.5. Поняття принципів права та їх класифікація.

2.6. Правова свідомість і правова культура.

ТЕМА 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА

3.1. Поняття джерел права

3.2. Класифікація джерел права та її критерії

3.3. Нормативно-правовий акт: загальна характеристика

3.4. Правовий звичай

3.5. Нормативний договір

3.6. Судовий прецедент

3.7. Судова практика та її значення у нормативному регулюванні

3.8. Загальні принципи права

3.9. Правова доктрина

3.10. Джерела права і канонічне право

3.11. Інші джерела права в сучасному світі

ТЕМА 4. ПРАВО І ДЕРЖАВА

4.1. Право і влада в умовах інформаційного суспільства

4.2. Держава як правовий інститут.

4.3. Взаємодія держави і права та її аспекти. Сфери і способи впливу держави на право

ТЕМА 5. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА

5.1. Поняття норми права та її ознаки, структура, види, принципи

5.2. Поняття та основні риси системи права. Публічне і приватне право.

Матеріальне та процесуальне право

5.3. Поняття та структура норми права

5.4. Правотворення та нормотворчість.

Змістовий модуль 2. ДІЯ ПРАВА.

ТЕМА 6. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЮРИДИЧНО-ЗНАЧУЩА ПОВЕДІНКА

6.1. Поняття, ознаки, склад та зміст правовідносин. Склад (структура) правовідносин. Юридичні факти та їх класифікація

6.2. Юридично значуща поведінка (правомірна і протиправна): поняття, ознаки, види.

6.3. Ознаки правопорушення. Склад правопорушення

6.4. Види правопорушень та їх причини

6.5. Юридично значуща поведінка і зловживання правом

ТЕМА 7. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

7.1. Соціальна відповідальність та її види

7.2. Поняття юридичної відповідальності та її ознаки

7.3. Підстави юридичної відповідальності

7.4. Принципи юридичної відповідальності

7.5. Незнання закону та юридична відповідальність

7.6. Види юридичної відповідальності

ТЕМА 8. ПРАВОЗАСТОСОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ. КОЛІЗІЇ У ЗАКОНОДАВСТВІ. ТЛУМАЧЕННЯ В ПРАВІ. ЮРИДИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ

8.1. Правозастосовна діяльність. Реалізація і застосування норм права. Аналогія закону і аналогія права.

8.2. Колізії в законодавстві та способи їх вирішення.

8.3. загальна характеристика тлумачення в праві.

8.4. Юридична аргументація як вид юридичної діяльності

**4. Структура навчальної дисципліни
Осінній семестр**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усьо- го	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Семестр 1.												
Змістовий модуль 1. ПОНЯТТЯ ПРАВА. ІНСТИТУЦІЙНІ ТА НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА												
Тема 1. ВСТУП. ПРАВОРОЗУМІННЯ. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА ЯК НАУКА	12	2	2			8	-	-				-
Тема 2. ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА	12	2	2			8	-	-				-
Тема 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА	10	2				8	-	-				-
Тема 4. ПРАВО І ДЕРЖАВА	12	2	2			8	-	-				-
Тема 5. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА	12	2	2			8	-	-				-
Разом за змістовим модулем 1	58	10	8			40						
Змістовий модуль 2. ІНСТИТУЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА												
Тема 6. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЮРИДИЧНО- ЗНАЧУЩА ПОВЕДІНКА	10	2	2			6	-	-				-
Тема 7. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	10	2	2			6	-	-				-
Тема 8. ПРАВАЗАСТОСОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ. КОЛІЗІЇ У ЗАКОНОДАВСТВІ. ТЛУМАЧЕННЯ В ПРАВІ. ЮРИДИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ	12	2	2			8	-	-				-
Разом за змістовим модулем 2	32	6	6			20	-	-				-
Усього годин за перший семестр	90	16	14			60	-	-				-

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	<p>ТЕМА 1. ВСТУП. ПРАВОРОЗУМІННЯ. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА ЯК НАУКА</p> <p>1.1. Вступ до курсу. Особливості розвитку теорії права в умовах інформаційного суспільства.</p> <p>1.2. Чинники, що впливають на плюралізм праворозуміння</p> <p>1.3. «Праворозуміння» як явище. Типологія праворозуміння та її критерії</p> <p>1.4. Проблема визначення права</p> <p>1.5. Формування загальної теорії права, як науки</p> <p>1.6. Соціальна генеза права</p> <p>1.7. Правове регулювання і правовий вплив. Методи, способи і типи правового регулювання</p> <p>1.7. Право в сучасному світі</p>	2
2	<p>ТЕМА 2. ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА</p> <p>2.1. Людина як творець, орієнтир і адресат права в умовах інформаційного суспільства</p> <p>2.2. Права людини як першоджерело права, їх поняття та класифікація</p> <p>2.3. Ціннісний вимір права. Основні правові цінності</p> <p>2.4. Природа принципів права.</p> <p>2.5. Поняття принципів права та їх класифікація.</p> <p>2.6. Правова свідомість і правова культура.</p>	2
3	<p>ТЕМА 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА</p> <p>3.1. Поняття джерел права</p> <p>3.2. Класифікація джерел права та її критерії</p> <p>3.3. Нормативно-правовий акт: загальна характеристика</p> <p>3.4. Правовий звичай</p> <p>3.5. Нормативний договір</p> <p>3.6. Судовий прецедент</p> <p>3.7. Судова практика та її значення у нормативному регулюванні</p> <p>3.8. Загальні принципи права</p> <p>3.9. Правова доктрина</p> <p>3.10. Джерела права і канонічне право</p> <p>3.11. Інші джерела права в сучасному світі</p>	2
4	<p>ТЕМА 4. ПРАВО І ДЕРЖАВА</p> <p>4.1. Право і влада в умовах інформаційного суспільства</p> <p>4.2. Держава як правовий інститут.</p> <p>4.3. Взаємодія держави і права та її аспекти. Сфери і способи впливу держави на право</p>	2
5	<p>ТЕМА 5. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА</p>	2

	5.1. Поняття норми права та її ознаки, структура, види, принципи 5.2. Поняття та основні риси системи права. Публічне і приватне право. Матеріальне та процесуальне право 5.3. Поняття та структура норми права 5.4. Правотворення та нормотворчість.	
6	ТЕМА 6. ПРАВОВІДНОСИН ТА ЮРИДИЧНО-ЗНАЧУЩА ПОВЕДІНКА 6.1. Поняття, ознаки, склад та зміст правовідносин. Склад (структура) правовідносин. Юридичні факти та їх класифікація 6.2. Юридично значуща поведінка (правомірна і протиправна): поняття, ознаки, види. 6.3. Ознаки правопорушення. Склад правопорушення 6.4. Види правопорушень та їх причини 6.5. Юридично значуща поведінка і зловживання правом	4
7	ТЕМА 7. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ 7.1. Соціальна відповідальність та її види 7.2. Поняття юридичної відповідальності та її ознаки 7.3. Підстави юридичної відповідальності 7.4. Принципи юридичної відповідальності 7.5. Незнання закону та юридична відповідальність 7.6. Види юридичної відповідальності	4
8	ТЕМА 8. ПРАВОЗАСТОСОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ. КОЛІЗІЇ У ЗАКОНОДАВСТВІ. ТЛУМАЧЕННЯ В ПРАВІ. ЮРИДИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ 8.1. Правозастосовна діяльність. Реалізація і застосування норм права. Аналогія закону і аналогія права. 8.2. Колізії в законодавстві та способи їх вирішення. 8.3. загальна характеристика тлумачення в праві. 8.4. Юридична аргументація як вид юридичної діяльності	2
	Разом	16

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ПРАВОРОЗУМІННЯ. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА ЯК НАУКА Виконання індивідуальних письмових робіт науково-дослідного змісту, дискутування	2
2	ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА Виступи з презентаціями, виконання індивідуальних письмових робіт науково-дослідного змісту, письмові творчі проекти, дискутування	2
3	ПРАВО І ДЕРЖАВА Виступи з презентаціями, виконання індивідуальних письмових	2

	робіт науково-дослідного змісту, письмові творчі проекти, дискутування	
4	НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА Виступи з презентаціями, виконання індивідуальних письмових робіт науково-дослідного змісту, письмові творчі проекти, дискутування	2
5	ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЮРИДИЧНО-ЗНАЧУЩА ПОВЕДІНКА Виступи з презентаціями, виконання індивідуальних письмових робіт науково-дослідного змісту, письмові творчі проекти, дискутування	2
6	ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Виступи з презентаціями, виконання індивідуальних письмових робіт науково-дослідного змісту, письмові творчі проекти, дискутування	4
7	ПРАВАЗАСТОСОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ. КОЛІЗІЇ У ЗАКОНОДАВСТВІ. ТЛУМАЧЕННЯ В ПРАВІ. ЮРИДИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ Виконання індивідуальних письмових робіт науково-дослідного змісту дотичних до тематики власного дослідження	4
	Разом	14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>ПРАВОРОЗУМІННЯ. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА ЯК НАУКА</p> <p><u>Самостійно вивчити:</u> Синтез основних типів праворозуміння чи їх надбань та плюралізм типів праворозуміння та світова юридична практика.</p> <p>Визначити, які існують способи пізнання навколишнього світу, крім науки?</p> <p>Встановити, як впливає інформаційне суспільство на сучасне право?</p> <p>Визначити, у чому значущість загальноправових понять, які вивчає теорія права для юридичної науки та практики?</p> <p>Поняття, характеристика і види суб'єктів права. Правовий статус особи. Поняття та види презумпцій.</p> <p><u>Аналіз наукових праць з теми:</u> 1. Кравчук М.В. Праворозуміння-важлива наукова проблема правового життя України. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип.1. С.19-25 http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6634/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9C..pdf</p> <p>2. Козюбра М. Праворозуміння: плюралізм підходів і єдність поняття. Чи можливо це?</p>	8

	http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17024/Koziubra_Pravorozuminnia_pliuralizm_pidkhodiv_i_yednist_poniattia_Chy_m_ozhlyvo_tse.pdf?sequence=1&isAllowed=y	
2	<p>ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА <u>Самостійно вивчити:</u> Висловити свою точку зору щодо цінностей права і, зокрема, в умовах інформаційного суспільства. Висловити свою точку зору на поняття справедливості. Необхідно визначити, що таке принципи права та їх співставлення з нормами права. <u>Аналіз наукових праць з теми:</u> 1. Арістова І. В. Наукова школа у галузі інформаційного права: на шляху до розбудови суспільства знань в Україні (ч.1). Публічне право. 2017. № 2 (26). С. 9-19 2. Жебровська К.А. Правові цінності у взаємодії правових систем: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 24 с. http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7218/Aref_Zhebrowska.pdf?sequence=1&isAllowed=y 3. Булат Є.А. Правові цінності як основа розвитку юриспруденції: філософсько-правовий аспект. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. №2. С.51-53 file:///C:/Users/ur/AppData/Local/Temp/apvu_2016_2_15.pdf</p>	8
3	<p>ДЖЕРЕЛА ПРАВА <u>Самостійно вивчити:</u> Назвіть, які переваги та недоліки має кожне з джерел права. Охарактеризуйте основні фактори, які визначають систему джерел права України. Висловіть свою думку, чи може правова доктрина бути первинним і обов'язковим джерелом права? Якщо так, то за яких умов? <u>Аналіз наукових праць з теми:</u> Хомюк Н.С. Сучасна система джерел права України: загальнотеоретичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 25 с. https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-14.pdf</p>	8
4	<p>ПРАВО І ДЕРЖАВА <u>Самостійно вивчити:</u> Необхідно назвати спільні риси та відмінності понять «публічна та державна» влади. Необхідно пояснити ідейні витоки та основні теорії обмеження державної влади. Потрібно прокоментувати зміст понять «легальність» та «легітимність» державної влади. Важливо з'ясувати відмінність правопорядку в тоталітарній та демократичній державі. Необхідно встановити у чому полягає специфіка юридичного</p>	8

	<p>підходу до розуміння сутності держави. Потрібно вказати особливості типології держави. Поняття та сутність влади. Співвідношення соціальної, політичної і державної влади. Принцип розподілу влади. Особливості публічної влади. <u>Аналіз наукових праць з теми:</u> Кравців О.Р. Ідея поділу влади в українській політико-правовій думці XIX – поч. XXI ст.: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2018. 27 с. https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1708/arefkravtsiv1.pdf</p>	
5	<p>НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА <u>Самостійно вивчити:</u> Історичний процес формування правової системи України. Поняття і характеристика систематизації нормативно-правових актів. Кодифікація, інкорпорація та консолідація. Межі дії (критерії чинності) нормативно-правових актів. Проаналізуйте концепції співвідношення міжнародного і національного права. Назвіть відмінності між публічним і приватним правом, між матеріальним та процесуальним правом. Наведіть приклади різних способів викладення нормативно-правового припису в статті нормативно-правового акту. Охарактеризуйте норми-приписи в кодексах України. Визначте юридичну природу нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування. <u>Аналіз наукових праць з теми:</u> 1. Козюбра М.І. Співвідношення національних і міжнародних правових систем. Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. 2016. Том 181. С. 3-11 http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9896/Koziubra_Spivvidnoshennia_natsionalnykh.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>	8
6	<p>ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЮРИДИЧНО-ЗНАЧУЩА ПОВЕДІНКА <u>Самостійно вивчити:</u> Визначте, які види людської поведінки є юридично нейтральними? Чи може будь-яка неправомірна поведінка визнаватись правопорушенням? Поясніть, за яких умов звернення до суду може бути зловживанням правом? <u>Аналіз наукових праць з теми:</u> 1. Барабаш О. О. Юридично значуща поведінка: загальнотеоретична характеристика: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2018. 40 с. http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4998 2. Панчишин Р.І. Детермінанти поведінки людини: філософсько-правовий вимір: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2017. 19 с.</p>	6

	https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1722/avtoreferatdyserhtaciyinazdobuttyanaukovogostupenyakandydatayurydychnyhnaukpanchyshynari.pdf	
7	<p>ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ <u>Самостійно вивчити:</u> Основні обставини, що виключають протиправність діяння і юридичну відповідальність. Встановіть доцільність виділення конституційної відповідальності як окремого виду юридичної відповідальності. <u>Аналіз наукових праць з теми:</u> Каленіченко, Л. І. Юридична відповідальність як форма державно-правового примусу: загальнотеоретична характеристика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2018. 41 с. http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5001</p>	6
8	<p>ПРАВОЗАСТОСОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ. КОЛІЗІЇ У ЗАКОНОДАВСТВІ. ТЛУМАЧЕННЯ В ПРАВІ. ЮРИДИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ <u>Самостійно вивчити:</u> Чи можливе існування системи права без колізій? Знайдіть власні приклади колізій у законодавстві України. Поясніть різницю між колізійними правилами та колізійними нормами на прикладі конкретних рішень КСУ. <u>Аналіз наукових праць з теми:</u> Лилак Д.Д. Проблеми колізії у законодавстві України (теорія і практика): автореф. дис. ... к-та юрид. наук. Харків, 2004. 15 с.</p>	8
	Разом	60

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою (читання, переказ, складання плану, конспектування, опорних конспектів тощо).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація.

1.3. **Практичні:** практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. **Метод порівняльного правознавства (компаративний метод)** – полягає у вивченні та використанні правового регулювання схожих правовідносин у різних правопорядках та правових системах з урахуванням не лише юридичного змісту того чи іншого правового інституту, а й причини його появи в конкретній національній правовій системі та форми історичного розвитку. Це дозволяє визначити універсальні та специфічні закономірності розвитку інформаційно-правових явищ.

2.2. *Метод комплексного аналізу* – ґрунтується на одночасному використанні для вирішення конкретного завдання наукового інструментарію, що використовується декількома різними науками, наприклад юриспруденції та інформатики.

2.3. *Метод системного аналізу* – ґрунтується на розгляді конкретного явища, як певної системи, в якій складові частини (елементи) функціонують з певною метою. Сутність полягає у виявленні елементів та взаємозв'язків між ними з метою подальшого аналізу їх взаємодії.

2.4. *Метод конкретних соціологічних досліджень* – полягає у використанні аналізу статистичних даних, у тому числі і даних судової, правозахисної та правозастосовної статистики тощо.

2.5. *Історичний метод* - ґрунтується на вивченні історії становлення та розвитку того чи іншого правового інституту, поняття, категорії тощо .

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності здобувачів.

- 3.1. *Проблемний* (чи проблемно-інформаційний)
- 3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*
- 3.3. *Репродуктивний*
- 3.4. *Пояснювально-демонстративний*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, використання проблемних ситуацій, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво здобувачів (кооперація).

9. Методи контролю

Формативне оцінювання: на кожному занятті здобувачи вищої освіти отримують описовий зворотний зв'язок. За результатами першого модуля – письмова робота, що дає здобувачам вищої освіти уявлення про рівень їхнього прогресу.

Сумативне оцінювання спрямоване на оцінювання того, наскільки здобувачи вищої освіти досягли запланованих результатів навчання через оцінювання презентацій, виконання письмових завдань.

Оцінювання за 100-бальною шкалою

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Разом за модулі та СРС ¹	Атестація	Сума
Модуль 1 – 35 балів ²				Модуль 2 - 35 балів ³						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	85 (70+15)	15	100
7	7	7	7	7	11	11	13			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали на основі платформи Moodle. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4392>

12. Рекомендована література

Навчальна та навчально-методична література

1. Загальна теорія права : підручник /за ред. О.В. Перишина. Харків : Право, 2020. 568 с.
2. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.

¹ Тестування та методологічні завдання (РНД 1, РНД 3, РНД 4, РНД 5)

² Здобувач вищої освіти має виконати індивідуальні письмові роботи науково-дослідного змісту та вміти презентувати їх, розуміти та визначати мету власного наукового дослідження з огляду дисципліни (РНД 1, РНД 2)

³ Здобувач вищої освіти має виконати індивідуальні письмові роботи науково-дослідного змісту та вміти їх презентувати, розуміти та визначати мету власного наукового дослідження з огляду дисципліни (РНД 4, РНД 5)

3. Загальна теорія держави і права : підручник / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого ; за ред.: М. В. Цвік, О. В. Петришин. - Х. : Право, 2009. 584 с.
4. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави / П.М. Рабінович. - Бородянка, 1993. 172с.
5. Скакун О. Ф. Теория государства и права (Энциклопедический курс): Учебник / Ольга Федоровна Скакун. Х.: Эспада, 2006. 776 с.
6. Сухонос В.В. Теорія держави і права: Навчальний посібник / В.В. Сухонос. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2005.- 536 с.
7. Скакун О. Ф. Теория государства и права. Харьков, Легас, 2000. 354 с.
8. Теорія держави і права: Навч. посіб. / За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. К.: Юрінком Інтер, 2002. 368 с.
9. Теорія та практика застосування конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компеніум / О.В. Седюк, Ю.В. Щокін, І.Я. Яковюк та ін.; за заг. Ред О.В. Сердюка, І.В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 404 с.
10. John Adler Constitutional and Administrative Law. Great Britain. Palgrave macmillan masters. 2009. 480 p.
11. Paul Graig, Grainne de Burca EU LAW Text, Cases and Materials. Oxford Universiti Press. Fifth Edition. 2011. 1155.
12. Суинбёрн Р. Существование Бога. URL: <https://azbyka.ru/otechnik/bogoslovie/sushestvovanie-boga/>

Спеціальна література

1. Алексі Р. Теорія дискурсу та права людини. Філософія права і загальна теорія права. 2013. № 1. С. 73-98.
2. Азімов Ч. Про приватне і публічне права. Право України. 1995. № 1. С. 9—11.
3. Арістова І. В. Становлення науки «інформаційне право»: питання методології (частина I). Публічне право. 2016 р. №. 2. С. 245 – 253.
4. Арістова І. В. Наукова школа у галузі інформаційного права: на шляху до розбудови суспільства знань в Україні (ч.1). Публічне право. 2017. № 2 (26). С. 9-19. Арістова І.В. Доктрина інформаційного права України. Публічне та приватне право. 2017. № 1. С. 59-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prpulaw_2017_1_14
5. Арістова І.В. Наукова школа у галузі інформаційного права: на шляху до розбудови суспільства знань в Україні (ч.2). Публічне право. 2017. № 3 (27). С. 80-87.
6. Бігун В.С. Людина в праві. Правове людинорозуміння як філософсько-правова проблема. Проблеми філософії права. 2013. Т. 1. С. 126 –128.
7. Булат Є.А. Правові цінності як основа розвитку юриспруденції: філософсько-правовий аспект. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. №2. С.51-53
8. Венгеров А. Б. Синергетика и политика. Общественные науки и современность. 1993. № 4. С. 55-69.
9. Гайдулін О. О. Основні поняття загальної теорії права: монографія. Київ: ППП, 2013. 360 с.

10. Головатий С. Концептуальні витoki ідеї «верховенства права» у філософській спадщині античних мислителів. Українське право. 2003. № 1. С. 17—47.
11. Дудар С. К. Гармонізація законодавства: проблеми визначення поняття. Держава і право. 2002. Вип.17. С. 11-17.
12. Зуєвич Л., Вітюк Р. Представництво в судах. Огляд практики Верховного Суду. Схеми, кейси та практичні оради. Київ: «Видавничий дім «АртЕК», 2019. 200 с.
13. Козюбра М. Праворозуміння: плюралізм підходів і єдність поняття. Чи можливо це?
14. Козюбра М.І. Співвідношення національних і міжнародних правових систем. Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. 2016. Том 181. С. 3-11
15. Кохановська О. Інформаційно-правова основа громадянського суспільства. Право України. 2015. № 4. С. 35-42
16. Колодій А.М. Принципи права України : монографія. К. :ЮрінкомІнтер, 1998. 207 с.
17. Кохановська О.В. Концепція інформаційних правовідносин у сучасній правовій доктрині. Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. Хмельницький, 2004. № 4(12). С. 20.
18. Клещенко Н. О. Актуальні питання уніфікації законодавства. Альманах права. Правова аналітика: доктринальні підходи та галузеві виміри. Київ: Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2018. Вип. 9. С. 181–185.
19. Клещенко Н. О. Значення юридичної техніки при уніфікації законодавства. Альманах права. Правовий моніторинг і правова експертиза: питання теорії та практики. Київ: Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2019. Вип. 10. С. 138–142.
20. Кравчук М.В. Праворозуміння-важлива наукова проблема правового життя України. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип.1. С.19-25
21. Луць Л.А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. С. 9-60.
22. Жоль К.К.Методы научного познания и логика (для юристов). Київ: Атіка, 2013. 288 с.
23. Німецька методика права : навчальний посібник / Е. Соколов, С. Роснер, Р. Мельник. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 136 с.
24. Турчин Я.Б. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): навч. посіб. / Я.Б. Турчин, Р.Б. Демчишак, Т.І. Плазова. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 140 с.
25. Юркевич О.М., Павленко Ж.О. Підготовка до складання ТЗНПК в завданнях та рішеннях: логічний підхід: Навчальний посібник. Харків: «Констраст», 2019. – 260 с.
26. Шемшученко Ю.С., Ющик О.І., Горбунова Л.М. та ін. Кодифікація законодавства України: теорія, методологія, техніка; за заг. ред. О. І. Ющика. Київ: Парламент. вид-во, 2017. 208 с.

Дисертації й автореферати

1. Аронов Я. Професійна культура юриста та її значення у юридичній практиці: дис. ... канд. юрид. наук., Київ, 2020. 223 с.
2. Барабаш О. О. Юридично значуща поведінка: загальнотеоретична характеристика: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2018. 40 с.
3. Гдичинський В.Б. Загальнотеоретичні засади правових парадигм: дис. ... канд. юрид. наук., Київ, 2019. 189 с.
4. Жебровська К.А. Правові цінності у взаємодії правових систем: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 24 с.
5. Каленіченко, Л. І. Юридична відповідальність як форма державно-правового примусу: загальнотеоретична характеристика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2018. 41 с.
6. Комлик В.В.. Склад правопорушення: теоретичні підходи та практичні виміри : дис. ... канд. юрид. наук., Київ, 2017. 202 с.
7. Костюк Н.П. Застосування норм права органами виконавчої влади в Україні: питання теорії і практики: дис. ... канд. юрид. наук., Київ, 2020, 260 с.
8. Клещенко Н. О. Уніфікація законодавства: теоретико-прикладні аспекти: автореф. дис.... на здобуття наук. ступеня кандидата юрид. наук. Київ, 2020. 18 с.
9. Кравців О.Р. Ідея поділу влади в українській політико-правовій думці ХІХ – поч. ХХІ ст.: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2018. 27 с.
10. Лилак Д.Д. Проблеми колізії у законодавстві України (теорія і практика): автореф. дис. ... к-та юрид. наук. Харків, 2004. 15 с.
11. Мельник З. П. Рецепція права як засіб вдосконалення правової системи (теоретико-правовий аспект): автореф. дис.... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.01 «теорія та історія держави і права ; історія політичних і правових вчень» . Київський нац. університет ім. Т. Шевченка. Київ, 2009. 18 с..
12. Міхневич Л.В. Розвиток юридичної науки і освіти в Київському комерційному інституті – Київському інституті народного господарства (1906–1930 рр.): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 25 с.
13. Назарова І. В. Принцип добросовісності в праві: автореф. дис.... на здобуття наук. ступеня кандидата юрид. наук. Київ, 2020. 22 с.
14. Панчишин Р.І. Детермінанти поведінки людини: філософсько-правовий вимір: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2017. 19 с.
15. Парпан У. М. Правова природа вищої освіти в Україні: теоретико-правовий вимір : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2018. 473 с.
16. Сливка С.С. Філософсько-правові проблеми професійної культури юриста: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук, Харків, 2002. 31 с.
17. Огородов Д.В. Правовые отношения в информационной сфере: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Москва, 2002. 243 с.
18. Хомюк Н.С. Сучасна система джерел права України: загальнотеоретичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 25 с.
19. Череповський К. П. Інкорпорація інформаційного законодавства України: автореф. дис...на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.07

«адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2013. 19 с.

ДОДАТОК

до робочої програми навчальної дисципліни (силабуса) ОК 6 Загальна теорія права в умовах інформаційного суспільства

Таблиця – Узгодження результатів навчання з дисципліни (РНД) з програмними результатами навчання (ПРН) ОНП Право, спеціальність 081 ПРАВО

Результати навчання з дисципліни	Програмні результати навчання												
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 5	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 12	ПРН 14	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19
РНД 1. Знання концептуальних засад загальної теорії права в умовах інформаційного суспільства; виникнення, розвитку та функціонування права та держави в умовах інформаційного суспільства; основних правових понять і термінів курсу					+					+	+		
РНД 2. Розуміння соціальної генези права та держави в умовах інформаційного суспільства										+	+	+	
РНД 3. Знання та розуміння правових цінностей, основних термінів з загальної теорії права; методології пізнання правових явищ;		+					+	+			+		
РНД 4. Здатність ясно мислити і чітко формулювати свої відповіді та генерувати власні ідеї, приймати обгрунтовані рішення; аналізувати суспільні відносини й виявляти ключові тенденції з урахуванням динаміки їх історичного розвитку; визначати риси та закономірності сучасного права виходячи з розуміння його генезису у минулому та сучасних викликів інформаційного суспільства; характеризувати інституційну характеристику права; реалізовувати норми права; аналізувати сучасні наукові праці, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання з загальної теорії права;			+			+						+	
РНД 5. Уміння проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей з дотриманням належної академічної доброчесності; здійснювати правильну кваліфікацію правовідносин; орієнтуватись у юридичному тлумаченні; орієнтуватися в правозастосуванні юридичної техніки нормотворчості; застосовувати юридичну мову; вільно використовувати основні наукові конструкції загальної теорії права та правильно їх застосовувати при оцінюванні конкретних правових ситуацій та розв'язанні значущих проблем у сфері професійної діяльності.	+	+		+	+				+				+